

Matkailuterveiset Vilnasta!

Matkailulla on merkittävä rooli Euroopan talouskasvussa, todettiin lokakuussa 2013 EU:n puheenjohtajamaa Liettuan yhdessä Euroopan komission kanssa Vilnassa järjestämässä 12. matkailufoorumissa ”Matkailu – taloudellisen kasvun, sosiaalisen muutoksen ja hyvinvoinnin vahvistaja.” Foorumiin osallistui yli 200 matkailualan asiantuntijaa. Suomen virallisten edustajien erityisasiantuntija Nina Vesterinen, työ- ja elinkeinoministeriöstä ja neuvotteleva virkamies Anne Mattero, opetus- ja kulttuuriministeriöstä lisäksi tilaisuuteen osallistui myös edustaja Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutista.

Euroopan matkailufoorumi on yhteisten matkailutavoitteiden tarkistuspiste. Euroopan unionin matkailupolitiikkahan sai Lissabonin sopimuksen myötä jäsenmaiden toimintaa täydentävän roolin. Vuonna 2010 sovittujen toimenpiteiden tavoitteena on lisätä Euroopan matkailun kehittämistä, vahvistaa Euroopan imagoa ja profiilia kestävässä ja korkeatasoisena matkailukohteena sekä hyödyntää EU:n rahoitusohjelmia ja -instrumentteja maksimaalisesti matkailun kehittämisessä. Foorumi alkoi epävirallisella ministeritapaamisella, jossa keskusteltiin matkailualan kannalta tärkeistä tulevaisuuden aiheista, kuten viisumipolitiikasta, seniorimatkailusta ja matkailualan rahoituksesta tulevilla ohjelmakaudella.

Foorumin avasivat Liettuan matkailuasioista vastaava ministeri **Evaldas Gustas** ja Euroopan komission varapuheenjohtaja **Antonio Tajani**. Tervehdyksensä esittivät myös Euroopan parlamentin liikenne- ja matkailuvaliokunnan jäsen **Carlo Fidanza**, Maailman matkailujärjestön (UNWTO) pääsihteeri **Taleb Rifai**, Itämeren valtioiden neuvoston pääsihteeri **Jan Lundin** sekä edellisen EU:n puheenjohtajamaan Irlannin ja seuraavan puheenjohtajamaan Kreikan edustajat.

Ensimmäisessä istunnossa professori **Magda Antonioli** (Bocconin yliopisto Italia), EuroGitesin puheenjohtaja **Andy Woodward** (Iso-Britannia) ja Unkarin matkailu observatorion edustaja **Laszlo Puczko** tarkastelivat varsin mielenkiintoisesti Euroopan matkailutarjonnan monimuotoisuutta liike-, maaseutu- ja terveysturmatkailun näkökulmista.

Ensimmäisen päivän esityksissä nousi keskeisesti esille, että matkailulla on merkittävä rooli Euroopassa ja taluskriisistä huolimatta matkailuala on edelleen kasvun moottori, joka kasvattaa ja työllistää myös muita aloja. Turvallisuusasiat korostuivat useammassa puheenvuorossa samoin viisumiasiat, luonnonkatastrofien varoitussysteemit sekä arabikevään ja Islannin tulivuoren aiheuttaman tuhkapilven vaikutukset. Viisumien osalta pohdittiin mahdollisen viisumipolitiikan muutoksia, jonka tulisi tuoda kilpailuetua Eurooppaan. Asiaa tulisi katsoa myös talouden kannalta unohtamatta kuitenkin turvallisuutta. Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutti toteuttaa parhaillaan Venäjän Viisumivapauden vaikutusten arviointihanketta Lapissa (EAKR), joka tuottaa oman panoksensa tähän suunnitteluun.

EU on johtava matkailukohde maailmassa. Euroopan parlamentti on huomionnut matkailun roolin ja sen kehittämisen tärkeyden myös alueellisella ja paikallisella tasolla (esim. kausivaihtelut, rajamuodollisuudet). Uudella ohjelmakaudella 2014–2020 on mahdollisuus kehittää ja tukea matkailua sekä matkailua tukevia hankkeita kuten Euroopan tiestön kunnostamista. Tajani korosti, että uudella

ohjelmakaudella tulisi keskittyä viisumipolitiikkaan, pk- ja mikroyritysten tukemiseen ja vahvistamiseen, seniorimatkailuun, ilmaston kehitykseen, kestävään matkailuun, teknologian kehitykseen sekä kuluttajan ja tuottajan suojaan.

Työsidonnaisella matkailulla (the Meetings, Incentives, Conventions and Exhibitions, MICE) on iso rooli EU:n alueella. Vuonna 2012 liikematkustuksen kulutus oli 24 prosenttia maailman matkailusta ja matkailun bruttokansantuotteesta. Maaseutumatkailun kehittämisessä on tärkeää huomioida kohdemarkkinoiden monipuolistaminen, maaseutuperinnön arvostuksen lisääminen ja kohdenäkyvyys. Maaseutumatkailu mahdollistaa perinnöstä, luonnosta ja perinteistä nousevaa ja siten kestävä matkailua, jonka on oltava joustavaa, yksilöllistä ja turvallista.

Toisen päivän teemana oli matkailualan tulevaisuus, jota valoittivat professori **Aušrine Armaitienė** (Klaipedan yliopisto Liettua), professori **John Lennon** (Moffat Centre Iso-Britannia), **Stefania Radici** (SAFE HOST, Euroopan elintarvike-, maatalous- ja matkailun ammattiliitto EFFAT), professori **C. Michael Hall** (Linnaeuksen yliopisto Ruotsi), Euroopan aluejohtaja **Isabel Garaña** (UNWTO), OECD:n matkailuyksikön johtaja **Alain Dupeyras**, **Jean-Marc Venineaux** (Euroopan komissio alue- ja kaupunkipolitiikan pääosasto) sekä Eurooppa ja kansainvälisten asiain osaston johtaja **Andrea Herrmannsen** (valtioneuvoston kanslia Mecklenburg-Vorpommern Saksa).

Alustusten valossa matkailualan tulevaisuuden näkökulmasta tärkeitä asioita ovat saavutettavuus, matkailun kehitys ja siihen tarvittavat resurssit pienten maiden näkökulmasta, kumppanuudet, matkailuverkoston luominen, kestävä kehitys, tietoteknologia, seniorimatkailu, hyvinvointi osana matkailutuotetta, yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyö sekä matkailualan ja oppilaitosten kehittäminen ja vahvistaminen. Tärkeää on myös huomioida nopeasti muuttuvat tulevaisuuden kuluttajien kokemukset, tarpeet ja motiivit sekä ostokäyttäytymisen seuranta ja sen hyödyntäminen tuotekehityksessä, johon oman lisämausteensa on tuonut teknologian kehittyminen. Esimerkiksi kuvien ottaminen ja jakaminen Internetissä on kasvanut ja kasvaa koko ajan.

Yhtenä tärkeänä asiana nousi esille myös eurooppalaisten työmarkkinaosapuolien tekemä työ yhdessä matkailuelinkeinon kanssa lasten seksuaalisen hyväksikäytön torjumiseksi. EU:ssa tehdään laajaa yhteistyötä lapsiseksiturismin estämiseksi. Asia vaatii laajaa yhteistyötä, hyvien käytänteiden jakamista, tiedon välittämistä ja jakamista sekä työkaluja asian estämiseksi ja ymmärtämiseksi.

Matkailun voimakas kasvu vaikuttaa muun muassa talouteen, sosiaalisiin asioihin ja ympäristöön. Matkailukohteiden kehittämisessä unohtuvat usein elintärkeät ympäristönäkökulmat. Monia maita uhkaa julkisen talouden vakauttamisen haasteet. Matkailun vahva kasvu on toisaalta lisännyt painetta lisätä varoja infrastruktuurin kehittämiseen, markkinointiin, tarvittavien palvelujen kehittämiseen ja tarjoamiseen sekä vierailijoiden turvallisuuden varmistamiseen.

Euroopan vuotuisen matkailufoorumin yhteenvedon teki yritys- ja teollisuustoiminnan pääosaston palvelualuejohtaja **Pedro Ortun** Euroopan komissiosta. Johtopäätöksiin on helppo yhtyä: Matkailu on kasvava ala. Emme saa tyytyä nykytilaan, vaan meidän tulee huomioida uudet markkinat ja alan kehittyminen. Matkailu tuo monenlaisia haasteita esimerkiksi rajavalvontaan, ihmisoikeuksiin sekä kestävään kehitykseen, joihin on pyrittävä vastaamaan. Seminaarin johtopäätöksenä oli se, että kukaan

ei voi ennustaa tulevaa eikä ole olemassa yhtä oikeaa ratkaisua matkailualan suuriin haasteisiin. Matkailussa toiminnan pitää olla nopeaa, huomenna voi olla jo myöhäistä!

Lisätietoja foorumista: http://www.ukmin.lt/web/en/tourism/international_tourism_events

Nina Vesterinen, erityisasiantuntija, matkailu, työ- ja elinkeinoministeriö

Anne Mattero, neuvotteleva virkamies opetus- ja kulttuuriministeriö

Mirva Tapaninen, projektisuunnittelija, Matkailun turvallisuuden eurooppalainen ulottuvuus -projekti (ESR/Lapin ELY-keskus), Matkailualan tutkimus- ja koulutusinstituutti